

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 2/2008

Warszawa, luty 2008

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

EWG – Europejska Wspólnota Gospodarcza (WE od wejścia w życie TUE)

SK – Sąd Konstytucyjny

SN – Sąd Najwyższy

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

Wyrok ETS (wielka izba)
26 lutego 2008 r.
C-132/05
Komisja przeciwko Niemcom

Język postępowania: niemiecki
Postępowanie: skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego
(art. 226 TWE)
Rzecznik generalny: Ján Mazák (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Rozporządzenie (EWG) nr 2081/92 – Ochrona oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych – Ser „Parmigiano Reggiano” – Używanie nazwy „parmesan” – Ciężący na państwie członkowskim obowiązek ścigania z urzędu niezgodnego z prawem używania chronionej nazwy pochodzenia

Główne tezy uzasadnienia:

1. Możliwość powołania się przez jednostki w postępowaniach przed sądami krajowymi na przepisy rozporządzenia nie zwalnia państw członkowskich z obowiązku podjęcia na poziomie krajowym kroków zapewniających pełne stosowanie tego rozporządzenia wtedy, gdy okaże się to konieczne.
2. W niemieckim systemie prawnym istnieją instrumenty mające na celu zapewnienie skutecznej ochrony praw jednostek przysługujących im na mocy rozporządzenia nr 2081/92. Są to w szczególności przepisy ustawy z dnia 7 czerwca 1909 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz ustawy z dnia 25 października 1994 r. o ochronie znaków towarowych i innych oznaczeń odróżniających. Możliwość wystąpienia przeciwko wszelkiemu działaniu, które może naruszać prawa do chronionej nazwy pochodzenia, nie jest zarezerwowana wyłącznie dla uprawnionego użytkownika tej nazwy. Przeciwnie, jest ona otwarta dla konkurentów, zrzeszeń przedsiębiorców i zrzeszeń konsumentów. W konsekwencji uregulowania niemieckie są w stanie zagwarantować ochronę innych interesów niż interesy producentów towarów korzystających z chronionej nazwy pochodzenia, w szczególności interesy konsumentów.
3. Republika Federalna Niemiec nie zdołała wykazać, że nazwa „parmesan” stała się nazwą rodzajową. W konsekwencji użycie słowa „parmesan” dla oznaczenia sera nieodpowiadającego opisowi właściwemu dla chronionej nazwy pochodzenia „Parmigiano Reggiano” należy uznać za naruszenie zakresu ochrony przyznanej tej chronionej nazwie pochodzenia na mocy art. 13 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2081/92.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919773C19050132&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919773C19050132&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929371C19050132&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79929371C19050132&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080011pl.pdf>

(jęz. polski)

2

Wyrok ETS (wielka izba)

26 lutego 2008 r.

C-506/06

Mayr

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Oberster Gerichtshof (Austria)

Rzecznik generalny: Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer (język opinii: hiszpański)

Słowa kluczowe:

Polityka społeczna – Dyrektywa 92/85/EWG – Środki służące wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły oraz pracownic karmiących piersią – Pojęcie „pracownicy w ciąży” – Zakaz zwalniania pracownic w ciąży w okresie od początku ciąży do końca urlopu macierzyńskiego – Pracownica zwolniona w chwili, gdy w dacie dokonania wypowiedzenia jej komórki jajowe zostały już zapłodnione *in vitro*, lecz nie zostały jeszcze przeniesione do jej macicy – Dyrektywa 76/207/EWG – Równe traktowanie pracownikó w płci żeńskiej i pracownikó w płci męskiej – Pracownica poddana zabiegowi zapłodnienia *in vitro* – Zakaz zwolnienia – Zakres

Główne tezy uzasadnienia:

1. Wykładni dyrektywy Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły, i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG), a zwłaszcza zakazu zwalniania pracownic w ciąży przewidzianego w art. 10 pkt 1 tej dyrektywy należy dokonać w ten sposób, iż nie obejmują one pracownicy, która poddała się zabiegowi sztucznego zapłodnienia wówczas, gdy w dacie dokonania jej wypowiedzenia doszło do zaplonienia komórek jajowych tej pracownicy nasieniem jej partnera tak, że istnieją komórki jajowe zapłodnione *in vitro*, lecz nie zostały one jeszcze przeniesione do jej macicy.
2. Artykuły 2 ust. 1 oraz 5 ust. 1 dyrektywy Rady 76/207/EWG z dnia 9 lutego 1976 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy, sprzeciwiają się zwolnieniu pracownicy, która znajduje się w zaawansowanym stadium zabiegu zapłodnienia *in vitro*, to znaczy pomiędzy punkcją w celu pobrania komórek jajowych a bezpośrednim transferem zapłodnionych *in vitro* komórek jajowych

do macicy tej pracownicy, o ile zostanie wykazane, iż zwolnienie to spowodowane jest w istocie tym, iż zainteresowana poddała się takiemu zabiegowi.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919773C19060506&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79919773C19060506&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919773C19060506&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79928872C19060506&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080010pl.pdf>

(jęz. polski)

3

Wyrok ETS
21 lutego 2008 r.
C-498/06
Robledillo Núñez

Język postępowania: hiszpański

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Juzgado de lo Social Único de Algeciras (Hiszpania)

Słowa kluczowe:

Polityka społeczna – Ochrona pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy – Dyrektywa 80/987/EWG – Artykuł 3 akapit pierwszy i art. 10 lit. a – Odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy ustalone w toku pozasądowego postępowania ugodowego – Zapłata zapewniana przez instytucję udzielającą gwarancji – Zapłata uzależniona od wydania orzeczenia sądowego – Zasady równości i niedyskryminacji

Główne tezy uzasadnienia:

Pracownicy, z którymi niezgodnie z prawem rozwiązano stosunek pracy, znajdują się w podobnej sytuacji w zakresie, w jakim przysługuje im prawo do odszkodowania, jeśli nie zostaną ponownie przyjęci do pracy. W konsekwencji odszkodowania z tytułu rozwiązania stosunku pracy uznane w ramach pozasądowego postępowania ugodowego nie mogą być traktowane odmiennie od innych należnych odszkodowań, chyba że różnica w traktowaniu jest obiektywnie uzasadniona. Artykuł 10 lit. a dyrektywy 80/987 przyznaje państwom członkowskim uprawnienie do podjęcia środków koniecznych w celu uniknięcia nadużyć. Wyłączenie przewidzianej w dyrektywie gwarancji zapłaty w odniesieniu do odszkodowania z tytułu rozwiązania stosunku pracy przyznanego w toku pozasądowego postępowania

pojedynczego może być konieczne do osiągnięcia powyższego celu jedynie wówczas gdy instytucja udzielająca gwarancji dysponuje instrumentami wystarczającymi do uniknięcia nadużyć. Zgodnie z orzecznictwem ETS z takim przypadkiem mamy do czynienia w szczególności wówczas gdy ugoda jest nadzorowana przez organ sądowy.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919778C19060498&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919778C19060498&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

4

Wyrok ETS
14 lutego 2008 r.
C-244/06
Dynamic Medien

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Landgericht Koblenz (Niemcy)

Rzecznik generalny: Paolo Mengozzi (język opinii: włoski)

Słowa kluczowe:

Swobodny przepływ towarów – Artykuł 28 TWE – Środki o skutku równoważnym – Dyrektywa 2000/31/WE – Przepisy krajowe zakazujące sprzedaży wysyłkowej nośników obrazu nie poddanych kontroli i klasyfikacji dla celów ochrony małoletnich przez właściwy organ i nie zawierających wskazania tego organu co do wieku, od którego są dozwolone – Nośniki obrazu przywożone z innego państwa członkowskiego, które zostały skontrolowane i sklasyfikowane przez właściwy organ tego państwa i na których wskazano ograniczenie wieku – Ochrona dzieci – Zasada proporcjonalności

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuł 28 TWE (swobodny przepływ towarów) nie sprzeciwia się regulacji krajowej zakazującej sprzedaży lub przekazywania drogą wysyłkową nośników obrazu, które nie zostały poddane kontroli i klasyfikacji dla celów ochrony małoletnich przez najwyższy organ kraju związkowego lub przez krajową organizację dobrowolnej kontroli wewnętrznej i które nie zawierają wskazania tego organu lub tej organizacji co do wieku, od którego są dozwolone, chyba że zostanie stwierdzone, iż procedura kontroli, klasyfikacji i oznaczania nośników obrazu ustanowiona przez powyższą regulację krajową nie jest łatwo dostępna, nie może być zakończona w rozsądnym terminie lub brak jest możliwości zaskarżenia decyzji odmownej na drodze sądowej.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919785C19060244&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79919785C19060244&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919785C19060244&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929086C19060244&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

5

Wyrok ETS
14 lutego 2008 r.
C-450/06
Varec

Język postępowania: francuski

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Conseil d'État (Belgia)

Rzecznik generalny: Eleanor Sharpston (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Zamówienia publiczne – Dyrektywa 89/665/EWG w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane – Skuteczny środek odwoławczy – Pojęcie – Równowaga między zasadą kontradyktoryjności a prawem do przestrzegania tajemnicy handlowej – Ochrona przez organ powołany do rozpoznania odwołania poufności informacji podanych przez podmioty gospodarcze

Główne tezy uzasadnienia:

Organ powołany do rozpoznania odwołań od decyzji podjętych przez instytucje zamawiające (art. 1 ust. 1 dyrektywy 89/665) powinien zapewniać poufność i zagwarantować prawo do przestrzegania tajemnicy handlowej w stosunku do informacji zawartych w aktach przedłożonych mu przez strony sporu, w szczególności przez instytucję zamawiającą. Jednocześnie wspomniany organ może zapoznawać się w takimi informacjami i brać je pod uwagę. Do organu należy podjęcie decyzji w jakim stopniu i według jakich zasad należy zapewnić poufność i objąć tajemnicą wymienione informacje w świetle wymogów skutecznej ochrony sądowej oraz poszanowania prawa do obrony stron sporu, a także, w przypadku odwołania w sądzie lub odwołania rozpatrywanego przez inny organ będący sądem lub trybunałem w rozumieniu art. 234 TWE, tak by zagwarantować, poszanowanie prawa do rzetelnego procesu w toku całego postępowania.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919785C19060450&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919785C19060450&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

6

Wyrok ETS (wielka izba)

14 lutego 2008 r.

C-2/06

Kempter

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Finanzgericht Hamburg (Niemcy)

Rzecznik generalny: Yves Bot (język opinii: francuski)

Słowa kluczowe:

Wywóz bydła – Refundacje wywozowe – Ostateczna decyzja administracyjna – Wykładnia wyroku ETS – Skuteczność wyroku wydanego w trybie prejudycjalnym po dacie decyzji – Ponowne rozpatrzenie i wzruszenie – Ograniczenia czasowe – Zasada pewności prawa – Zasada współpracy – Artykuł 10 TWE

Główne tezy uzasadnienia:

1. Z wyroku ETS z 13 stycznia 2004 r. w sprawie [C-453/00 Kühne & Heitz](#) nie wynika, że spełnienie określonej w nim trzeciej przesłanki ponownego rozpatrzenia sprawy zakończonej ostateczną decyzją administracyjną w celu uwzględnienia późniejszego wyroku ETS zależy od tego czy strony podniosły w postępowaniu przed sądem krajowym sporną kwestię prawa wspólnotowego. Przesłanka ta jest spełniona gdy dana kwestia prawa wspólnotowego, której wykładnia okazała się błędna w świetle późniejszego wyroku ETS, była rozpatrywana przez sąd krajowy orzekający w ostatniej instancji lub mogła być podniesiona przez sąd ten z urzędu.
2. Prawo wspólnotowe nie zobowiązuje sądów krajowych do badania z urzędu naruszenia przepisów wspólnotowych jeżeli wiązałoby to się z wykroczeniem poza granice przedmiotu sporu określonego przez strony. Jednak sądy krajowe są zobowiązane do badania z urzędu naruszenia wiążącego przepisu prawa wspólnotowego jeżeli w świetle prawa krajowego mają one obowiązek lub uprawnienie do badania z urzędu naruszenia wiążącego przepisu prawa krajowego.
3. Prawo wspólnotowe nie wymaga aby – w ramach postępowania przed organem administracyjnym zmierzającego do ponownego rozpatrzenia sprawy zakończonej decyzją administracyjną, która stała się ostateczna na mocy wyroku sądowego wydanego w ostatniej instancji, który to wyrok był oparty na błędnej, w świetle późniejszego wyroku ETS, wykładni prawa wspólnotowego – skarżący powołał się na prawo wspólnotowe w ramach skargi do sądu na sporną decyzję administracyjną.
4. Prawo wspólnotowe nie przewiduje żadnych ograniczeń czasowych w zakresie złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej ostateczną decyzją administracyjną. Państwa członkowskie mogą jednak określić rozsądne terminy na wniesienie środka prawnego przy poszanowaniu wspólnotowych zasad skuteczności i

równoważności.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919787C19060002&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79919787C19060002&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919787C19060002&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929575C19060002&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79929575C19060002&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. francuski)

7

Wyrok ETS (wielka izba)

12 lutego 2008 r.

C-199/06

CELF i Ministre de la Culture et de la Communication

Język postępowania: francuski

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Conseil d'État (Francja)

Rzecznik generalny: Ján Mazák (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Pomoc państwa – Artykuł 88 ust. 3 TWE – Sądy krajowe – Odzyskanie pomocy bezprawnie wprowadzonej w życie – Pomoc uznana za niezgodną ze wspólnym rynkiem

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuł 88 ust. 3 zdanie ostatnie TWE należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy nie ma obowiązku nakazać odzyskania pomocy publicznej wprowadzonej w życie z naruszeniem tego przepisu jeżeli Komisja WE wydała końcową decyzję stwierdzającą zgodność tej pomocy ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 TWE. Prawo wspólnotowe zobowiązuje jednak sąd krajowy do nakazania beneficjentowi pomocy zapłaty odsetek za okres, w którym miał miejsce stan bezprawności. Ponadto sąd krajowy może na podstawie prawa krajowego nakazać zwrot bezprawnie przyznanej pomocy bez uszczerbku dla prawa państwa członkowskiego do późniejszego ponownego wprowadzenia jej w życie. Sąd krajowy może również stanąć przed koniecznością rozstrzygnięcia o odszkodowaniu za szkodę poniesioną przez bezprawnie udzieloną pomoc.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919787C19060199&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919787C19060199&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929475C19060199&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79929475C19060199&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

8

Wyrok ETS (wielka izba)

29 stycznia 2008 r.

C-275/06

Promusicae

Język postępowania: hiszpański

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Juzgado de lo Mercantil n° 5 de Madrid (Hiszpania)

Rzecznik generalny: Juliane Kokott (język opinii: niemiecki)

Słowa kluczowe:

Spółeczeństwo informacyjne – Obowiązki dostawców usług – Zatrzymywanie i udostępnianie danych o ruchu – Obowiązek udostępnienia danych – Granice – Ochrona poufności komunikacji elektronicznej – Zgodność z ochroną praw autorskich i praw pokrewnych – Prawo do skutecznej ochrony własności intelektualnej

Główne tezy uzasadnienia:

Dyrektywy:

- 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym),
- 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym,
- 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej oraz
- 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej)

nie zobowiązują państw członkowskich do ustanowienia obowiązku przekazania danych osobowych w celu zapewnienia skutecznej ochrony praw autorskich w ramach postępowania cywilnego. Jednakże prawo wspólnotowe wymaga, by przy transpozycji tych dyrektyw państwa opierały się na takiej wykładni wymienionych dyrektyw, która pozwoli na zapewnienie odpowiedniej równowagi między poszczególnymi prawami podstawowymi chronionymi przez wspólnotowy porządek prawny. Przy przyjmowaniu środków mających na celu transpozycję powyższych dyrektyw władze i sądy państw członkowskich są zobowiązane nie tylko dokonywać wykładni prawa krajowego w sposób zgodny z

dyrektywami, lecz również nie opierać się na takiej wykładni tych dyrektyw, która pozostawałaby w konflikcie z wspomnianymi prawami podstawowymi lub z innymi ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, takimi jak zasada proporcjonalności.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919870C19060275&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919870C19060275&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929281C19060275&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79929281C19060275&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. niemiecki)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080005pl.pdf>

(jęz. polski)

9

Postanowienie ETS
16 stycznia 2008 r.¹
C-128/07 do C-131/07
Molinari

Język postępowania: włoski

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Commissione tributaria provinciale di Latina (Włochy)

Słowa kluczowe:

Dyrektywa 76/207/EWG – Równe traktowanie kobiet i mężczyzn – Odprawy emerytalne – Przywilej podatkowy przyznany osobom w różnym wieku w zależności od płci pracownika

Główne tezy uzasadnienia:

W wyroku z 21 lipca 2005 r. w sprawie [C-207/04 Vergani](#) ETS orzekł, że dyrektywa 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy sprzeciwia się przyznawaniu kobietom w wieku 50 lat oraz mężczyznom w wieku 55 lat dobrowolnie odchodzącym na emeryturę korzyści polegającej na zastosowaniu obniżonej o połowę stawki podatkowej do opodatkowania odprawy emerytalnej. Na skutek wydania tego wyroku do sądów krajowych należy zastosowanie środków generalnych lub szczególnych w celu zagwarantowania poszanowania prawa wspólnotowego na terytorium państwa członkowskiego. Sądy mogą dokonać wyboru środków zapewnienia zgodności

¹ Postanowienie to zostało upublicznione dnia 28 lutego 2008 r.

prawa krajowego z prawem wspólnotowym i zagwarantowania pełnej skuteczności praw podmiotowych przyznanych przez przepisy wspólnotowe. W przypadku stwierdzenia dyskryminacji niezgodnej z prawem wspólnotowym sąd krajowy jest zobowiązany – tak długo jak długo nie przyjęto odpowiednich środków zapewniających równe traktowanie – odmówić zastosowania dyskryminującego przepisu krajowego, bez potrzeby występowania o lub oczekiwania na usunięcie tego przepisu przez prawodawcę, oraz zastosować do podmiotów gorzej traktowanych reżim znajdujący zastosowanie do pozostałych podmiotów.

Linki:

Tekst wyroku:

http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919883C19070128_2&doc=T&ouvert=T&seance=ORD

(jęz. francuski)

Strasbourg

1

Wyrok ETPC (wielka izba)
28 lutego 2008 r.
sygn. 37201/06
Saadi przeciwko Włochom

Sentencja (jednomyślnie):

- W razie wykonania nakazu deportacji skarżącego do Tunezji dojdzie do naruszenia art. 3 EKPC (zakaz tortur)
- Zbędność osobnego badania czy w razie wykonania nakazu deportacji skarżącego do Tunezji dojdzie do naruszenia art. 6 (prawo do rzetelnego procesu sądowego), art. 8 (prawo do poszanowania życia rodzinnego) oraz art. 1 Protokołu nr 7 do EKPC (gwarancje proceduralne dotyczące wydalania cudzoziemców)
- Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Trybunał dostrzega fakt, że większość państw natrafia współcześnie na ogromne trudności w ochronie swoich społeczeństw przed przemocą ze strony terrorystów. Trybunał nie lekceważy skali niebezpieczeństwa terroryzmu i zagrożeń jakie niesie ono dla społeczności. Nie może to jednak podważać bezwzględnego charakteru zakazu tortur wynikającego z art. 3 EKPC.
2. Artykuł 3 EKPC zobowiązuje państwa do niedokonywania ekstradycji i niewydalania jakiegokolwiek osoby w sytuacji, gdy istnieje rzeczywiste ryzyko, że w państwie, do którego nastąpiłoby przekazanie, osoba ta byłaby poddana traktowaniu niezgodnemu z tym przepisem. Od tej zasady nie ma wyjątków.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68712&sessionId=7186506&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68711&sessionId=7186506&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

2

Wyrok ETPC
28 lutego 2008 r.
sygn. 68020/01
Dembukov przeciwko Bułgarii

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Osoba, której przysługują gwarancje rzetelnego procesu sądowego wynikające z art. 6

EKPC, może wyraźnie lub w sposób dorozumiany zrzec się tych gwarancji. Aby zrzeczenie się prawa do udziału w procesie było skuteczne dla celów Konwencji musi nastąpić w sposób jednoznaczny i muszą mu towarzyszyć minimalne zabezpieczenia odpowiednie do wagi prawa, którego dotyczy zrzeczenie. Zrzeczenie nie może ponadto być sprzeczne z ważnym interesem publicznym.

2. W sytuacji, gdy oskarżony o popełnienie przestępstwa nie został powiadomiony o terminie rozprawy, nie można z faktu, że poprzez przyjęcie domniemania uznaje się go za „uciekinię” wywodzić, że zrzekł się prawa do udziału w procesie i do obrony. Przed uznaniem, że oskarżony w sposób dorozumiany, poprzez swoje zachowanie, zrzekł się prawa gwarantowanego na mocy art. 6 EKPC, konieczne jest wykazanie, iż mógł on rozsądnie przewidzieć konsekwencje swojego zachowania. Nie można nakładać na oskarżonego o popełnienie przestępstwa ciężaru dowodu, że nie unikał sprawiedliwości lub że jego nieobecność na rozprawie była spowodowana siłą wyższą. Władze krajowe mogą jednak oceniać czy oskarżony podał wiarygodną przyczynę swojego niestawiennictwa lub czy akta sprawy wskazują, że nie stawiał się na rozprawę z przyczyn pozostających poza jego kontrolą.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68714&sessionId=7189097&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

3

Wyrok ETPC

21 lutego 2008 r.

sygn. 19516/06

Alexandridis przeciwko Grecji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 9 EKPC (wolność myśli, sumienia i wyznania)

Naruszenie art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego)

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Wolność uzewnętrzniania przekonań religijnych istnieje także w aspekcie negatywnym: obejmuje prawo do tego, by nie być zobowiązanym do ujawnienia wyznania lub przekonań religijnych oraz by nie być zobowiązanym do działania w sposób, który można zinterpretować jako istnienie lub brak takich przekonań.
2. Skarżący był zmuszony ujawnić przed sądem, przed którym składał przysięgę adwokacką, że nie był prawosławnym chrześcijaninem i że chciał złożyć uroczyste przyrzeczenie zamiast przysięgi religijnej. Nawet zakładając, że sąd dysponował dwoma rodzajami formularzy przysięgi, w ocenie ETPC prezes i sekretariat sądu powinni byli poinformować skarżącego o istnieniu formularza uroczystego przyrzeczenia. Nie można czynić skarżącemu zarzutu z powodu rzekomego zaniechania zaopatrzenia się w stosowny formularz. Doszło do naruszenia art. 9 EKPC (wolność myśli, sumienia i wyznania).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68562&sessionId=7250572&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

4

Wyrok ETPC
19 lutego 2008 r.
sygn. 74357/01, 26764/02 i 27434/02
Kuolelis, Bartoševičius i Burokevičius przeciwko Litwie

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Brak naruszenia art. 7 EKPC (zakaz karania bez podstawy prawnej)
Brak naruszenia art. 9 (wolność myśli, sumienia i wyznania), art. 10 (swoboda wypowiedzi), art. 11 (wolność zgromadzeń i stowarzyszania się)
i art. 14 (zakaz dyskryminacji) EKPC

Główne tezy uzasadnienia:

Skarżący byli na początku lat 90. czołowymi działaczami Komunistycznej Partii Litwy pozostającej w łączności z Komunistyczną Partią Związku Radzieckiego. Zostali skazani na kary pozbawienia wolności (tzw. sprawa 13 stycznia) za przestępstwa związane z działalnością przeciwko niepodległemu państwu litewskiemu. Skazanie opierało się na przepisach k.k. w brzmieniu znowelizowanym w listopadzie 1990 r. Zdaniem ETPC w tym czasie wola polityczna nowego rządu litewskiego była jasno ustalona, zaś skarżący – jako czołowi politycy – musieli być świadomi poważnego ryzyka wiążącego się z działalnością ich partii i podległych im struktur nakierowaną na obalenie rządu. W przeciwnym wypadku nie poparliby sowieckiej interwencji wojskowej na Litwie w styczniu 1991 r. Ponadto w grudniu 1990 r. litewska Rada Najwyższa uchyliła zawieszenie działania aktu o odbudowie niepodległego państwa litewskiego z 11 marca 1990 r. W konsekwencji ETPC uznaje, że skarżący zostali skazani za przestępstwa, które były dostatecznie jasne i przewidywalne w świetle przepisów prawnych odrodzonej (*re-established*) Republiki Litewskiej. W ocenie ETPC konsekwencje uchybienia tym przepisom były odpowiednio przewidywalne nie tylko z pomocą prawną, ale także w oparciu o zdrowy rozsądek.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68528&sessionId=7295432&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

5

<p>Wyrok ETPC 15 lutego 2008 r. sygn. 20893/03 <i>July i Sarl Libération przeciwko Francji</i></p>
<p>Sentencja (jednomyślnie): Naruszenie art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi) Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie</p>
<p style="text-align: center;">Główne tezy uzasadnienia:</p> <p>Opinia publiczna ma interes w dostępie do informacji o postępowaniach w sprawach karnych. Zalecenie Rec(2003)13 Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie rozpowszechniania przez media informacji dotyczących postępowań karnych podkreśla wagę reportaży dotyczących tych postępowań dla prawa opinii publicznej do informacji o działalności organów sądowych i służb policyjnych. Kwestie dotyczące funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości mają publiczne znaczenie i budzą powszechne zainteresowanie (<i>les questions d'intérêt général</i>). Prasa jest jednym z instrumentów umożliwiających decydom politycznym i opinii publicznej dbanie o to, by sędziowie wywiązywali się ze swoich poważnych obowiązków w zgodzie z celem ich misji. Dotyczy to zwłaszcza wypowiedzi wygłoszonych na konferencji prasowej poświęconej bezpośrednio postępowaniu karnemu w sprawie, która ma charakter delikatny i która jest głośna w mediach. W takiej sytuacji władze krajowe dysponują wąskim marginesem swobody w ograniczaniu swobody wypowiedzi. Nawet jeśli nie można uznać, że sędziowie świadomie poddają się uważnej kontroli opinii publicznej tak jak politycy i że w związku z tym zakres ich dopuszczalnej krytyki jest taki, jak w przypadku polityków, to granice dopuszczalnej krytyki funkcjonariuszy działających w zakresie ich funkcji urzędowych są szersze niż w odniesieniu do osób prywatnych.</p>
<p>Linki:</p> <p><u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68381&sessionId=7295432&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. francuski)</p>

6

<p>Wyrok ETPC 14 lutego 2008 r. sygn. 55525/00 <i>Hadri-Vionnet przeciwko Szwajcarii</i></p>
<p>Sentencja (jednomyślnie): Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.000 EUR</p>

Główne tezy uzasadnienia:

1. Uniewinnienie funkcjonariusza publicznego w postępowaniu karnym nie musi zwalniać państwa z obowiązków ciążących na nim na mocy EKPC. Odpowiedzialność państwa wynika z przepisów Konwencji, które powinny być interpretowane i stosowane zgodnie z jej celem i przedmiotem oraz w świetle stosownych zasad prawa międzynarodowego.
2. Zgodnie z orzecznictwem ETPC na państwach ciąży obowiązek zorganizowania ich służb i przygotowania swoich funkcjonariuszy tak aby mogli oni sprostać wymogom Konwencji. Dotyczy to tym bardziej kwestii tak intymnych i wrażliwych jak organizacja pochówku osoby bliskiej, kiedy konieczne jest dochowanie szczególnie wysokiej staranności i ostrożności.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68375&sessionId=7295432&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

7

Wyrok ETPC

14 lutego 2008 r.

sygn. 55179/00

Glaser przeciwko Czechom

Sentencja:

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) –
jednomyślnie

Brak naruszenia 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) – 6 głosami przeciwko 1
Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie – 6 głosami przeciwko 1

Główne tezy uzasadnienia:

1. Konieczność skorzystania z wszystkich środków odwoławczych przed wniesieniem skargi do SK, w tym z kasacji do SN, oraz fakt, że kasacja w sprawach cywilnych stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego dopuszczalność jest pozostawiona dyskrecjonalnej ocenie SN, narusza istotę prawa do skargi. Rygorystyczne stosowanie przez SK przepisów określających formalne wymogi dopuszczalności skargi konstytucyjnej pozbawiło skarżącego prawa dostępu do sądu (art. 6 ust. 1 EKPC).
2. Skarżący podnosi naruszenie EKPC w postępowaniu, które zainicjował przeciwko Muzeum Narodowemu w Pradze w celu odzyskania dzieł sztuki. W postępowaniu rewidacyjnym ciężar dowodu istnienia prawa własności spoczywa na tym, kto występuje w powództwem. Postępowanie nie dotyczy wówczas „istniejącego mienia” (*bien actuel*), które zgodnie z orzecznictwem ETPC pozostaje pod ochroną art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC. Wiara skarżącego w rozstrzygnięcie sprawy przez sądy krajowe na jego korzyść nie jest uzasadnionym oczekiwaniem (*espérance légitime*) w rozumieniu art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC. Zgodnie z orzecznictwem ETPC istnieje różnica między prostą nadzieją (*un simple espoir*) oraz uzasadnionym oczekiwaniem

(*une espérance légitime*), które musi być bardziej konkretne oraz opierać się na przepisie prawa lub mieć solidną podstawę w orzecznictwie krajowym.

3. Sądy krajowe, po uprzednim starannym zbadaniu okoliczności faktycznych i argumentów stron, uznały, że skarżący nie dowiódł w sposób dostatecznie pewny swojego prawa własności w odniesieniu do dzieł sztuki, których zwrotu się domagał, ani tego, że dzieła pozostające w posiadaniu Muzeum Narodowego w Pradze były tymi, które skarżący zdeponował w Muzeum Żydowskim przed wyemigrowaniem z kraju w 1948 r. Z pewnością istniała trudność, a nawet niemożność, przedstawienia przez skarżącego większej ilości dowodów na poparcie jego roszczeń z uwagi na upływ czasu od momentu wyemigrowania przez skarżącego z kraju, zwłaszcza, że okoliczności, w których opuszczał Czechosłowację, prawdopodobnie uniemożliwiły sporządzenie przez niego bardziej szczegółowego inwentarza dzieł sztuki przekazanych do Muzeum Żydowskiego. Jednak z uwagi na ograniczoną kompetencję ETPC do oceny błędów co do prawa i co do faktów, których rzekomo dopuściły się sądy krajowe, Trybunał nie dopatrył się arbitralności w orzekaniu przez te sądy o roszczeniach skarżącego.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68373&sessionId=7325716&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

8

Wyrok ETPC

14 lutego 2008 r.

sygn. 36207/03

Rumyana Ivanova przeciwko Bułgarii

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 i ust. 3 lit. d EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Brak naruszenia art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł prasowy skarżącej wskazywał na umieszczenie na liście nierzetelnych dłużników bankowych nazwiska kandydata na stanowisko wiceministra finansów w związku z posiadaniem przez niego udziałów w spółkach, które zalegały ze spłatą długów. Tego typu zarzut podlega weryfikacji w oparciu o kryterium prawdziwości. Im bardziej poważny jest zarzut tym bardziej solidne powinny być dowody na jego poparcie, zwłaszcza w sytuacji gdy zarzut został sformułowany w popularnym dzienniku o szerokim zasięgu. Sądy krajowe jednoznacznie ustaliły, że skarżąca nie zweryfikowała w dostatecznym stopniu informacji przed publikacją. W ocenie sądów krajowych skarżąca nie ustaliła wiarygodności źródeł informacji i – dążąc do szybkiego uzyskania informacji – oparła się na źródłach, które zgodnie z najlepszą praktyką dziennikarską nie mogły być uznane za wiarygodne. Trybunał nie znajduje podstaw do oceny odmiennej od dokonanej przez sądy krajowe.
2. Zwolnienie mediów z obowiązku sprawdzenia prawdziwości oświadczeń

zniesławiających jednostki wymaga szczególnych podstaw. Ocena czy takie podstawy istnieją zależy w szczególności od charakteru i stopnia zniesławienia oraz tego w jakim zakresie media mogą, rozsądnie rzecz biorąc, uznawać wiarygodność swoich źródeł informacji.

3. Sądy krajowe uznały, że nawet jeśli czas i środki, jakimi dysponuje dziennikarz czasopisma wydawanego codziennie, na właściwe zbadanie aktualnych kwestii są w dużym stopniu ograniczone, skarżąca nie dokonała dostatecznej weryfikacji faktów w oparciu o wiarygodne źródła i tym samym uchybiła zwyczajowym regułom dziennikarstwa śledczego publikując fakty, o których wiedziała lub powinna była wiedzieć że są wątpliwe. Trybunał nie znajduje podstaw do odmiennej oceny tej sytuacji.
4. Krótco po publikacji sporny artykuł został zmieniony na skutek skarg osoby, której dotyczył (sprzedano ok. 5.000 egzemplarzy gazety z pierwotną wersją artykułu oraz ok. 200.000 ze zmienioną wersją). Nie zmienia to jednak faktu, że pierwotna wersja artykułu dotarła do znacznej ilości czytelników. Dwa dni po publikacji gazeta opublikowała odpowiedź na artykuł napisaną przez osobę, o której była mowa w tekście. Nie usunęło to jednak w pełni uszczerbku na reputacji wspomnianej osoby. W każdym razie opisane zdarzenia nie wskazują na troskę dziennikarki o weryfikację prawdziwości lub wiarygodności zarzutów przed napisaniem artykułu.
5. Biorąc pod uwagę margines swobody pozostawiony państwu przez art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi) zastosowanie sankcji karnej jako odpowiedzi na zniesławienie nie może jako takie być uznawane za nieproporcjonalne do zamierzonego celu. Konwencja nie sprzeciwia się ponadto wymaganiu dowodu, w rozsądnym zakresie, prawdziwości wygłoszonych zarzutów. Należy zaznaczyć, że w niniejszej sprawie postępowanie karne zostało wszczęte na wniosek osoby zniesławionej a nie z inicjatywy władz publicznych. Ponadto ETPC przywiązuje szczególną wagę do tego, że po uznaniu skarżącej winną popełnienia przestępstwa zniesławienia sąd krajowy zamienił odpowiedzialność karną na grzywnę administracyjną w najniższej wysokości, uwzględniając zarobki skarżącej i inne okoliczności łagodzące, oraz powstrzymał się przed ustanowieniem czasowego zakazu wykonywania zawodu przez skarżącą. Dodatkowo sąd krajowy zasądził od skarżącej na rzecz zniesławionego zadośćuczynienie jedynie w 1/5 żądanej wysokości. Sąd krajowy nie przekroczył dopuszczalnego marginesu swobody w ograniczaniu wolności wypowiedzi (art. 10 EKPC).

Linki:

Tekst decyzji:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68383&sessionId=7350519&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Wyrok ETPC (wielka izba)
12 lutego 2008 r.
sygn. 21906/04
Kafkaris przeciwko Cyprowi

Sentencja:

- Brak naruszenia art. 3 EKPC (zakaz tortur) – 10 głosami przeciwko 7
- Brak naruszenia art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego; legalność pozbawienia wolności) – 16 głosami przeciwko 1
- Naruszenie art. 7 EKPC (zakaz karania bez podstawy prawnej) w zakresie jakości prawa znajdującego zastosowanie w sprawie – 15 głosami przeciwko 2
- Brak naruszenia art. 7 EKPC (zakaz karania bez podstawy prawnej) w zakresie retrospektywnego nałożenia na skarżącego bardziej surowej kary w odniesieniu do jego wyroku oraz zmiany przepisów karnych wykonawczych wyłączającej możliwość zwolnienia z kary osób skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności – 16 głosami przeciwko 1
- Brak naruszenia art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji) – 16 głosami przeciwko 1
- Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie – jednomyślnie

Główne tezy uzasadnienia:

W trakcie odbywania przez skarżącego kary dożywotniego pozbawienia wolności wyłączono – poprzez zmianę przepisów karnych wykonawczych – możliwość zwolnienia z kary osób skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności. W ocenie ETPC kwestia ta dotyczy wykonania kary pozbawienia wolności – w przeciwieństwie do samej kary orzeczonej wobec skarżącego. Choć zmiany w przepisach karnych wykonawczych i w zakresie warunków zwolnienia z kary mogły rzeczywiście zwiększyć surowość pozbawienia wolności skarżącego, nie mogą jednak być rozumiane jako nałożenie na niego kary surowszej od wymierzonej przez sąd w procesie karnym. Kwestie dotyczące polityki zwalniania z kary, sposób wdrażania i uzasadnienie wspomnianej polityki należą do kompetencji państw. Nie doszło do naruszenia art. 7 EKPC (zakaz karania bez podstawy prawnej).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68298&sessionId=7350519&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68297&sessionId=7350519&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

Wyrok ETPC (wielka izba)
12 lutego 2008 r.
sygn. 14277/04
Guja przeciwko Mołdawii

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)
Zasądzone odszkodowanie za szkodę majątkową i niemajątkową (art. 41 EKPC):
10.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Gwarancje swobody wypowiedzi wynikające z art. 10 EKPC obowiązują także w miejscu pracy i obejmują również funkcjonariuszy publicznych. Pracownicy są zobowiązani do lojalności, powściągliwości i dyskrecji względem pracodawcy. Dotyczy to zwłaszcza funkcjonariuszy publicznych ponieważ sam charakter służby publicznej wymaga od nich lojalności i dyskrecji. Obowiązek lojalności ma przypadku funkcjonariuszy publicznych szczególne znaczenie ze względu na ich rolę w społeczeństwie demokratycznym polegającą na pomocy rządowi w realizacji jego zadań i ze względu na to, że opinia publiczna ma prawo oczekiwać, iż będą oni wspierać demokratycznie wybrany rząd, nie zaś przeszkadzać mu. Ponadto funkcjonariusze publiczni często mają, ze względu na charakter ich pozycji, dostęp do informacji, które rząd – z różnych uzasadnionych powodów – może chcieć utrzymywać w tajemnicy.
2. Dotychczas ETPC nigdy nie zajmował się sprawami dotyczącymi ujawnienia wewnętrznej informacji przez funkcjonariusza publicznego. Trybunał stwierdza, że funkcjonariusz może – w ramach wykonywanej pracy – wejść w posiadanie wewnętrznej informacji, w tym informacji tajnej, za ujawnieniem lub publikacją której przemawia silny interes publiczny. Sygnalizacja przez funkcjonariusza publicznego lub pracownika sektora publicznego niezgodnego z prawem zachowania lub nieprawidłowości w miejscu pracy powinna w pewnych warunkach korzystać z ochrony. Może to dotyczyć sytuacji gdy pracownik lub funkcjonariusz publiczny jest jedyną osobą, lub należy do wąskiej grupy osób świadomych tego co się dzieje w miejscu pracy i jest tym samym najbardziej predestynowany do działania w interesie publicznym poprzez zaalarmowanie pracodawcy lub ogółu społeczeństwa (opinii publicznej).
3. Z uwagi na ciężący na funkcjonariuszach publicznych obowiązek dyskrecji ujawnienie wewnętrznej informacji powinno nastąpić w pierwszej kolejności w odniesieniu do przełożonego lub innego właściwego organu lub ciała. W sytuacji gdy byłoby to w sposób jasny niewykonalne informacja może ostatecznie być ujawniona opinii publicznej. W niniejszej sprawie informacja dotyczyła wywierania przez wicemarszałka Parlamentu presji na Prokuratora Generalnego. Mimo, że Prokurator Generalny wiedział o sytuacji od około 6 miesięcy, nie dał żadnego znaku, że zamierza na nią zareagować, lecz sprawiał wrażenie, iż poddał się presji. W opinii ETPC ujawnienie powyższej informacji nawet gazecie mogło być uzasadnione.
4. Interes publiczny w ujawnieniu informacji o niewłaściwych naciskach na Prokuratora Generalnego i nieprawidłowościach w działaniu jego urzędu jest tak ważny w

społeczeństwie demokratycznym, że przeważa nad interesem w postaci utrzymania publicznego zaufania do tego urzędu. Otwarte dyskutowanie kwestii mających publiczne znaczenie ma kluczowe znaczenie dla demokracji. Ogromnie istotne jest to, by nie zniechęcać członków opinii publicznej do wyrażania ich opinii w tych kwestiach. Skarżący został zwolniony z pracy. Zastosowana wobec niego sankcja nie tylko rodziła negatywne konsekwencje dla jego kariery, lecz także mogła wywoływać istotny efekt mrozący w odniesieniu do innych pracowników biura Prokuratora Generalnego i zniechęcać ich do ujawniania nieprawidłowości. Ponadto ze względu na medialne nagłośnienie sprawy skarżącego wspomniany efekt mrozący mógł rozciągać się także na innych funkcjonariuszy publicznych i pracowników. Doszło do naruszenia art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68299&sessionId=7350519&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68300&sessionId=7350519&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

11

Opinia doradcza ETPC (wielka izba)

[art. 47 EKPC]

12 lutego 2008 r.

***o niektórych kwestiach prawnych dotyczących list kandydatów
na sędziów ETPC***

Główne tezy opinii (jednomyślnie):

1. Wymogi dotyczące kwalifikacji sędziów ETPC (art. 21 ust. 1 EKPC) są wiążące dla wszystkich państw-stron Konwencji również w zakresie przedstawiania przez państwa list kandydatów na sędziów przekazywanych następnie Zgromadzeniu Parlamentarnemu Rady Europy. Państwa mogą jednak stosować dodatkowe wymogi i kierować się dodatkowymi względami. W szczególności mogą dążyć – w ramach danej listy kandydatów lub w ramach składu Trybunału – do osiągnięcia rozsądnej równowagi płci oraz reprezentacji poszczególnych gałęzi zawodów prawniczych. Choć tego typu względy są uzasadnione, nie mogą one jednak zwalniać państw z obowiązku przedstawienia list zawierających tylko takich kandydatów, którzy spełniają wymogi określone a art. 21 ust. 1 EKPC i odnoszące się wyłącznie do moralnych i zawodowych kwalifikacji kandydatów.
2. Dokonując wyboru sędziów ETPC spośród kandydatów przedstawionych przez państwa Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy jest związane przede wszystkim art. 21 ust. 1 EKPC. Także Zgromadzenie Parlamentarne może brać pod uwagę dodatkowe kryteria, które uznaje za odpowiednie dla celów wyboru sędziów, i może formułować te kryteria w swoich rezolucjach i zaleceniach. Zgromadzenie zwyczajowo wybiera kandydatów mając baczenie na harmonijny skład Trybunału, biorąc w szczególności po uwagę zawodowe przygotowanie kandydatów i równowagę płci. Komitet Ministrów Rady Europy w pełni podziela dążenie Zgromadzenia Parlamentarnego do zapewnienia właściwej równowagi płci w składzie ETPC i zgadza

się z tym, że co do zasady listy kandydatów przedstawione przez państwa powinny zawierać co najmniej po jednym kandydacie każdej płci. Tym niemniej Komitet Ministrów nie zdecydował się podjąć działań na wniosek Zgromadzenia Parlamentarnego w celu takiej zmiany art. 22 EKPC, która wprowadzałaby obowiązek umieszczania na listach kandydatów obojga płci. W opinii ETPC państwa-strony, które mają wyłączną moc zmiany Konwencji, wyznaczyły tym samym granice, których Zgromadzenie Parlamentarne nie może przekraczać w dążeniu do zapewnienia aby listy zawierały kandydatów niedostatecznie reprezentowanej płci. Dążenie to nie może utrudniać państwom przedstawienia kandydatów, którzy także spełniają wymogi art. 21 ust. 1 EKPC. Z taką sytuacją możemy mieć do czynienia w szczególności w przypadku państw, w których jest niewiele osób czynnie wykonujących zawody prawnicze (niniejsza sprawa dotyczy Malty). Nie można stawiać takich państw w sytuacji w której aby spełnić wymogi art. 21 ust. 1 EKPC byłyby zmuszone wskazywać kandydatów na sędziów spoza grona swoich obywateli.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?action=html&documentId=828910&portal=hbkm&source=externalbydocnumber&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?action=html&documentId=828908&portal=hbkm&source=externalbydocnumber&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649>

(jęz. francuski)

12

Wyrok ETPC
12 lutego 2008 r.
sygn. 5950/05
Jouan przeciwko Belgii

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego – przewlekłość postępowania)

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

Blokada konta skarżącego przez około trzy lata w związku z podejrzeniem prania brudnych pieniędzy przekroczyła granice rozsądnego czasu w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC. Fakt, że skarżący nie został oskarżony w procesie karnym i w związku z tym nie był stroną postępowania karnego w świetle prawa krajowego, jest okolicznością obciążającą państwo w ramach oceny przewlekłości postępowania (art. 6 ust. 1 EKPC).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68319&sessionId=7397087&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

13

<p>Wyrok ETPC 12 lutego 2008 r. sygn. 34151/04 <i>Pankiewicz przeciwko Polsce</i></p>
<p>Sentencja (jednomyślnie):</p> <p>Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego; legalność pozbawienia wolności) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <p>Choć opóźnienie w przekazaniu osoby tymczasowo aresztowanej do szpitala psychiatrycznego o 2 miesiące i 25 dni może nie wydawać się na pierwszy rzut oka nadmierne, jest jednak niedopuszczalne. Odmienne stanowisko byłoby silnym osłabieniem podstawowego prawa do wolności i godziłoby w samą istotę prawa chronionego na mocy art. 5 ust. 1 EKPC.</p>
<p>Linki:</p> <p><u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68317&sessionId=7397087&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. angielski)</p>

14

<p>Wyrok ETPC 12 lutego 2008 r. sygn. 54476/00 <i>Pyrak przeciwko Polsce</i></p>
<p>Sentencja (jednomyślnie):</p> <p>Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (tymczasowe aresztowanie) Naruszenie art. 5 ust. 4 EKPC (sądowa kontrola legalności pozbawienia wolności) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.500 EUR</p>
<p>Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:</p> <p>1 rok i 15 dni</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <p>Choć art. 5 ust. 3 EKPC nie obliguje państw do uwolnienia osoby pozbawionej wolności ze względu na jej stan zdrowia, to władze powinny rozważyć alternatywne względem tymczasowego aresztowania środki zapewniające stawiennictwo oskarżonego na rozprawach. W niniejszej sprawie sąd oddalił szereg wniosków skarżącego o uchylenie aresztu mimo, że skarżący przedstawił poręczenia osobiste wystawione przez dwóch członków Parlamentu, byłego Ministra Spraw Zagranicznych oraz byłego dowódcy</p>

powstania w getcie warszawskim. Sąd nie wskazał dlaczego alternatywne środki zapobiegawcze nie zagwarantowałyby stawiennictwa oskarżonego przed sądem ani dlaczego w razie uchylenia aresztu postępowanie nie toczyłoby się we właściwy sposób.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68315&sessionId=7397087&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

15

Wyrok ETPC
7 lutego 2008 r.
sygn. 4113/03

Beian przeciwko Rumunii (nr 2)

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 5.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Opłata sądowa (około 330 EUR), od wniesienia której uzależniona była dopuszczalność powództwa cywilnego skarżących, była rażąco wygórowana w świetle sytuacji majątkowej powodów ponieważ przekraczała dwukrotność miesięcznego dochodu w ich rodzinie. Doszło do naruszenia prawa dostępu do sądu (art. 6 ust. 1 EKPC).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68108&sessionId=7401417&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

16

Wyrok ETPC
7 lutego 2008 r.
sygn. 35421/05

Mechenkov przeciwko Rosji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 3 EKPC (zakaz tortur) w zakresie niedostatecznej opieki medycznej
Naruszenie art. 34 EKPC (prawo do indywidualnej skargi do ETPC) poprzez ingerencję w skuteczne korzystanie z tego prawa w związku z prowadzeniem przez władze rozmów ze skarżącym na temat jego korespondencji z ETPC oraz otwarciem tej korespondencji
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 5.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Zdrowie i kondycja skarżącego zależały w dużym stopniu od personelu szpitala więziennego w Nowosybirsku, gdzie był przetrzymywany przez dłuższy czas. W takich warunkach regularne rozmowy z urzędnikami szpitala o treści korespondencji skarżącego z ETPC mogły mieć mrozący wpływ na jego wolę prowadzenia postępowania przed ETPC. Skarżący musiał się czuć zastraszony opisanymi rozmowami i mógł odczuwać uzasadniony strach przed represjami. W konsekwencji rozmowy stanowiły niedozwoloną presję na skarżącego, która jest równoznaczna z pogwałceniem jego prawa do indywidualnej skargi do ETPC (art. 34 EKPC).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68123&sessionId=7401904&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

17

Wyrok ETPC (wielka izba)

5 lutego 2008 r.

sygn. 74420/01

Ramanauskas przeciwko Litwie

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 ust. 3 lit. d EKPC (prawo do odpowiedniego czasu i możliwości przygotowania obrony)

Zasądzone odszkodowanie (art. 41 EKPC): 30.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Konwencja nie wyklucza oparcia się na wstępnym etapie postępowania, gdy uzasadnia to charakter przestępstwa, na źródłach takich jak anonimowi informatorzy. Jednak późniejsze wykorzystanie takich źródeł przez sąd, w zakresie orzekania o popełnieniu przestępstwa, jest dopuszczalne wyłącznie wówczas, gdy istnieją odpowiednie i dostateczne gwarancje ochrony przed nadużyciami, a w szczególności jasna i przewidywalna procedura zezwalania, stosowania i nadzoru nad takimi środkami dowodowymi.
2. Choć wzrost przestępczości zorganizowanej rodzi konieczność stosowania odpowiednich środków, prawo do rzetelnego procesu sądowego, z którego wynika wymóg prawidłowości działania wymiaru sprawiedliwości, rozciąga się na wszystkie rodzaje przestępstw. Prawo do rzetelnego wymiaru sprawiedliwości (*the right to the fair administration of justice; le droit à une bonne administration de la justice*) zajmuje tak znaczące miejsce w społeczeństwie demokratycznym, że nie może być poświęcone ze względu na potrzebę chwili.
3. Posługiwanie się funkcjonariuszami pod przykryciem może być tolerowane pod

warunkiem, że jest poddane jasnym ograniczeniom i zabezpieczeniom. Jednak interes publiczny nie może uzasadniać wykorzystania dowodów uzyskanych na skutek prowokacji policyjnej (podżegania) (*police incitement; provocation policière*). Pozbawiałoby to oskarżonego prawa do rzetelnego procesu sądowego *ab initio* i definitywnie. Z prowokacją policyjną (podżeganiem) mamy do czynienia wówczas gdy funkcjonariusze służb bezpieczeństwa lub osoby działające na ich wniosek nie ograniczają się do wykrywania działalności przestępczej w sposób co do zasady bierny (*in an essentially passive manner; d'une manière purement passive*), lecz wywierają taki wpływ na osobę poddaną prowokacji, w celu uzyskania dowodów i ścigania jej, aby ją nakłonić do popełnienia przestępstwa, którego w innym wypadku by nie popełniła.

4. Władze krajowe nie mogą uchylić się od odpowiedzialności za działania funkcjonariuszy policji w oparciu o argumentację, że policjanci działali „prywatnie” (*in a private capacity; à titre privé*).
5. Dokonując oceny czy w niniejszej sprawie funkcjonariusze działali w sposób bierny ETPC uwzględnia fakt, że nie było dowodów wskazujących na wcześniejsze popełnienie przez skarżącego przestępstwa, w szczególności przestępstwa korupcyjnego. Wszystkie spotkania skarżącego z funkcjonariuszem odbyły się inicjatywy tego ostatniego, co przeczy tezie rządu, że skarżący nie był poddawany żadnym naciskom ani groźbom. Przeciwnie – wydaje się że poprzez kontakty ustanowione z inicjatywy funkcjonariuszy skarżący był w sposób wyraźny naciskany aby popełnił czyny zabronione, mimo braku innych niż pogłoski obiektywnych dowodów wskazujących, że zamierzał dokonać tych czynów. Działania funkcjonariuszy wykroczyły poza co do zasady bierne badanie istniejącej działalności przestępczej.
6. Wymogi art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) byłyby spełnione wyłącznie wówczas, gdyby skarżący mógł skutecznie podnieść kwestię prowokacji policyjnej (podżegania) w procesie karnym – poprzez zarzut lub w inny sposób. Generalne gwarancje procesowe, takie jak zasada równości broni lub prawo do obrony, są niewystarczające.
7. Na oskarżycielu spoczywa ciężar wykazania, że nie miała miejsca prowokacja policyjna (podżeganie), jeśli zarzuty oskarżonego nie są całkowicie nieprawdopodobne. W braku takiego dowodu zadaniem władz sądowych jest zbadanie faktów sprawy i podjęcie koniecznych kroków w celu odkrycia prawdy i ustalenia czy doszło do prowokacji policyjnej (podżegania). W razie stwierdzenia, że do niej doszło, sądy mają obowiązek wyciągnięcia z tego faktu konsekwencji zgodnie z Konwencją (por. orzecznictwo ETPC).
8. Z akt sprawy wynika, że skarżący nie zostałby pozbawiony wolności i zwolniony ze stanowiska prokuratora gdyby nie doszło do prowokacji policyjnej (podżegania). Utrata zarobków jest rzeczywista.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68094&sessionId=7404519&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=68091&sessionId=7404519&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)